

Seat No. _____

HD-16080001060502

B. Com. (Sem.-VI) (CBCS) Examination

April - 2023

Human Resource Management-2

(Old Course)

Time : 2½ Hours / Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવ્યા છે.

1 તાલીમ એટલે શું? તાલીમની વિવિધ પદ્ધતિઓ વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો. 20

અથવા

1 તાલીમ અને વિકાસનો તુલનાત્મક અભ્યાસ સમજાવો. 20

2 (અ) જુસ્સાની વ્યાખ્યા આપી, જુસ્સાને અસર કરતા પરિબળો જણાવો. 10

(બ) જુસ્સાનું મહત્વ સમજાવો. જુસ્સો વધારવાના ઉપાયો જણાવો. 10

અથવા

2 (અ) શિસ્તનો અર્થ આપી, ગેરશિસ્તના કારણો વર્ણવો. 10

(બ) શિસ્તનું મહત્વ સમજાવો. શિસ્ત પાલનની સફળતા માટેના તમે કયા સૂચનો કરશો? 10

3 ઔદ્યોગિક માનસશાસ્ત્ર એટલે શું? તેના હેતુઓ સમજાવો. 15

અથવા

3 ઔદ્યોગિક માનસશાસ્ત્રનું કાર્યક્ષેત્ર સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો. 15

4 ઔદ્યોગિક સંબંધનો અર્થ સમજાવી, તેનું મહત્વ અને કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો. 15

અથવા

4 ઔદ્યોગિક ઝઘડાનો અર્થ આપો અને તેના ઉકેલની વિવિધ પદ્ધતિઓ ચર્ચો. 15

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to the right indicate marks of the question.

- 1**   What is training ? Explain various methods of training in detail.   **20**

OR

          Show comparative study of training and development.   **20**

- 2**   (a)   Define ‘Morale’. Explain the factors affecting “Morale”.   **10**
          (b)   Explain importance of morale. Describe suggestion of increase morale.   **10**

OR

- (a)   Give the meaning of discipline and describe reasons for indiscipline.   **10**
(b)   Explain importance of discipline for the success of discipline, which suggestions do you make ?   **10**

- 3**   What is industrial psychology ? Explain its objectives.   **15**

OR

          Discuss the role of industrial psychology in brief.   **15**

- 4**   Define industrial relation and discuss its importance and scope.   **15**

OR

          Give the meaning of industrial disputes and discuss various methods to resolve its.   **15**

_____